

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi m.m.

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 22. juni 2016 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5-8 femte ledd, § 5-25 tredje ledd og § 22-2 andre ledd og lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-2 fjerde ledd.

Kapittel I. Regler

§ 1. Det ytes stønad til fysioterapi ved sykdom, skade eller lyte. Det må foreligge henvisning fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut, og behandlingen må være av vesentlig betydning for medlemmets sykdom og funksjonsevne. Det kreves ikke henvisning ved behandling hos manuellterapeut.

Med manuellterapeut menes fysioterapeut som

1.
 - a) har bestått eksamen i klinisk masterstudium i manuellterapi for fysioterapeuter ved norsk universitet eller tilsvarende utdanning eller
 - b) har godkjenning for bruk av takst A8 Manuellterapi i denne forskriften og har bestått eksamen i differensialdiagnostikk, laboratorieanalyser og utdanning i radiologi tilsvarende norsk masterutdanning, og i tillegg
2. har gjennomgått opplæring i trygdefaglige emner mv. Departementet fastsetter nærmere krav til innhold i og omfang av opplæringen.

§ 2. Ved henvisning til fysioterapi må henvisende behandler oppgi nøyaktig diagnose og resultatet av foretatte undersøkelser. Behandlingens hensikt bør angis klart i henvisningen.

En henvisning gjelder for inntil 24 behandlinger. Dersom det er behov for ytterligere behandling, skal det foreligge ny henvisning.

Fysioterapeuten avgjør behandlingsform, behandlingstid og antall behandlinger på bakgrunn av opplysningene på henvisningen og egen vurdering av pasientens behov. Fysioterapeuten er ansvarlig for at iverksatt behandling er forsvarlig, jf. helsepersonelloven § 4.

Behandlingen må påbegynnes innen 6 måneder etter at henvisende behandler har skrevet henvisningen, og det kan ikke være opphold på mer enn 6 måneder i behandlingen. Hvis ikke fristene overholdes, må medlemmet ha ny henvisning.

Etter samtykke fra medlemmet skal fysioterapeuten oversende epikrise til henvisende behandler etter avsluttet behandling.

§ 3. Utgifter til fysioterapi dekkes bare hvis den som gir behandlingen

- a) har autorisasjon som fysioterapeut etter lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. § 48
- b) har godkjenning etter tidligere regelverk, jf. helsepersonelloven § 76 annet ledd, eller
- c) er fysioterapeut fra et annet EØS-land og yter midlertidig tjeneste i Norge, jf. forskrift 8. oktober 2008 nr. 1130 om autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning for helsepersonell med yrkeskvalifikasjoner fra andre EØS-land eller fra Sveits.

§ 4. Stønad til fysioterapi etter denne forskriften omfatter følgende behandlingsformer:

1. Øvelsesbehandling/bløtvevsbehandling/massasje
2. Pulsatorbehandling
3. Kortbølge/mikrobølge/laser
4. Elektroterapi

5. Ultralyd
6. Traksjonsbehandling
7. Manuellterapi
8. Psykomotorisk fysioterapi
9. Medisinske bad og pakninger
10. Aktiv oppvarming
11. Øvelsesbehandling i grupper
12. Gruppebehandling i basseng.

§ 5. Det ytes stønad til fysioterapi etter takstene i kapittel III.

Det ytes stønad etter honorartakstene ved behandling for sykdommer som er nevnt i kapittel II, ved skader og sykdom som går inn under folketrygdloven kapittel 13 Yrkesskadedekning, se loven § 5-25, og ved behandling av barn under 12 år.

Den enkelte fysioterapeut er ansvarlig for å vurdere hvorvidt en pasient har krav på stønad i medhold av folketrygdloven § 5-8, herunder krav på stønad etter honorartakst. Fysioterapeuten skal vurdere om behandlingen er innenfor rammen av nødvendig og forsvarlig fysioterapi. Fysioterapeuten må kunne dokumentere sine vurderinger, og pasientjournalen skal inneholde alle opplysninger som er relevante og nødvendige, jf. helsepersonelloven med tilhørende forskrifter.

Avtalefysioterapeut som mottar turnuskandidat krever inn og beholder de egenandelene som turnuskandidaten utløser, jf. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 11 første ledd og forskrift om fastlønnstilskudd til delvis dekning av kommunenes utgifter til fysioterapitjenesten § 1 første ledd.

§ 6. Hvis et medlem ikke kan møte fram på behandlingsstedet på grunn av sin helsetilstand, dekker kommunen reiseutgiftene for fysioterapeuten etter lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. § 11-1 fjerde og femte ledd.

§ 7. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan inngå avtale med en fysioterapeut om direkte oppgjør, jf. folketrygdloven § 22-2 andre ledd. Fysioterapeuten har da ikke rett til å kreve av medlemmet den delen av honoraret som folketrygden dekker. Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer fastsetter nærmere regler for direkte oppgjør.

§ 8. Ved krav om stønad til fysioterapi skal det fremlegges spesifisert og kvittert regning fra fysioterapeuten. Regningen må i tillegg til diagnose, takstnummer, dato og klokkeslett for de utførte behandlingene inneholde alle opplysninger som er nødvendig for å avgjøre stønadskravet.

Fysioterapeuten skal utstede regning på blankett fastsatt av Helsedirektoratet. Krav som fremsettes elektronisk skal utformes i samsvar med filformat fastsatt av Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer.

§ 9. Fullt driftstilskudd er fra 1. juli 2015 kroner 420 600 pr. år. Driftstilskuddet utbetales forholdsmessig etter antall driftstilskuddstimer fysioterapeuten har avtale om.

§ 10. Kommunen skal ikke inngå driftsavtaler som er mindre enn 50 prosent av fullt tilskudd. Kommunene skal kun utlyse deltidshjemler når dette samsvarer med kommunens tjenestebehov.

Når særlige forhold foreligger kan det gjøres unntak fra første ledd første punktum. Det kan likevel ikke inngås driftsavtaler som er mindre enn 20 prosent av fullt tilskudd.

Kapittel II. Sykdomsliste

Ved følgende sykdommer ytes stønad etter honorartakst dersom det er en klar sammenheng mellom sykdommen og den behandlingen det søkes refusjon for, jf. § 5 andre ledd:

A. Indremedisin

<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Kroniske lungelidelser med nedsatt respirasjonskapasitet	a) astma b) Cystisk fibrose c) Emfysem d) Kronisk obstruktiv bronkitt e) Alvorlig thoraxdeformitet f) Annen kronisk lungelidelse med nedsatt respirasjonskapasitet	<i>Til punkt 1:</i> Nødvendig thoraxdrenasje hos pasient med sekretstagnasjon kommer i tillegg.
2. Nyrelidelse	a) Uremi med langvarig dialyse b) Annen lidelse med langvarig dialyse	
3. Blødersykdom med leddaffeksjon	a) Hemofili b) Von Willebrands sykdom	
4. Hjertelidelse	a) Akutt hjerteinfarkt	<i>Til punkt 4:</i> Opptrening etter henvisning fra spesialist i indremedisin begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.
5. Karlidelse i sentralnervesystemet med nevrologisk utfall	a) Hemiplegi og annen motorisk funksjonsforstyrrelse	
6. Lymfødem	a) Alvorlig primært lymfødem b) Sekundært lymfødem	

B. Kirurgi

«Kirurgi» betegner spesialiteten disse sykdomspunktene faller inn under. Det er ikke et vilkår at det er foretatt et kirurgisk inngrep for å utløse honorartakst med mindre dette framgår av det enkelte sykdomspunktet. Diagnostisk bruk av artroskopi/endoskopi anses ikke for å være et inngrep.

<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Etter skader	a) Ved brudd b) Ved betydelig skade på muskulatur, ligament eller sene	<i>Til punkt 1–3:</i> Ved behov for behandling i mer enn en måned. Begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt. <i>Til punkt 1a:</i> Omfatter osteoporose når det er en episode med en akutt betydelig forverret funksjon og røntgenologisk påvist et brudd i virvel.
2. Inngrep på ledd	Operasjon på a) Ekstremitetsledd b) Rygghvirvelsøylen	
3. Større inngrep for feilfunksjon i bevegelsesapparatet	a) Operasjon på sene b) Operasjon på muskulatur c) Ligamentrekonstruksjon d) Knokkelreseksjon	
4. Store operasjoner på indre organer	a) Hjerteoperasjon b) Lungeoperasjon c) Stor karoperasjon	<i>Til punkt 4:</i> Begrenset til 6 måneder fra det tidspunkt behandlingen ble påbegynt.

- d) Organtransplantasjon
e) Cancer-glandeltolett som har ført til funksjonssvikt
5. Operasjon på sentralnervesystemet a) Alle tilstander med nevrologiske utfall
6. Preoperativ behandling a) Thoraxoperasjon *Til punkt 6:*
b) Stor karoperasjon Begrenset til 4 uker før operasjonen.
- c) Organtransplantasjon
d) Ortopediske operasjoner
7. Belastningsplager på grunn av a) Amputasjon høyere enn fingre og tær *Til punkt 7:*
b) Varige lammelser Behandling for arm-
c) Balanse- eller koordinasjonssvikt med /skulder-/nakkeplager
varig bruk av krykke eller rullestol dekkes også fullt ut.
8. Urologi a) Alvorlige former for *Til punkt 8:*
blæreekstrofi/epispati Etter henvisning fra
spesialist i kirurgi, urologi
eller fra tilsvarende
spesialavdeling. Både
opererte og ikke opererte
gis fri behandling.
9. Brystrekonstruksjon a) Cancer mamma
10. Immobilisering i sykehus utover 8 a) Betydelig muskelatrofi og *Til punkt 10:*
uker uten gangfunksjon kraftnedsettelse Etter henvisning fra
spesialist i kirurgi,
indremedisin,
lungemedisin eller
tilsvarende
spesialavdeling. Begrenset
til 3 måneder fra det
tidspunkt behandlingen
ble påbegynt.

C. Nevrologi

Sykdomsgruppe	Sykdom	Merknad
1. Alvorlig organisk sykdom eller skade i sentralnervesystemet med spastiske eller slappe pareser, tremor eller koordinasjonssvikt	a) Hemiplegi	<i>Til punkt 1:</i> Alle alvorlige øvre nevronlidelser med sentral affeksjon får fri behandling. Nedre nevronlesjoner med slappe pareser får fri fysioterapi bare ved multiple affeksjoner.
	b) Paraplegi	
	c) Kvadriplegi	
	d) Cerebral parese	
	e) Multippel sclerose	
	f) Parkinsonisme	
	g) Amyotrofisk lateralsclerose	
	h) Bulbær paralyse	
	i) Myelomeningocele	
	j) Poliomyelittseqvele	
	k) Annen lidelse med tilsvarende nevrologisk utfall, herunder torticollis og Chorea Huntington	
2. Alvorlig organisk sykdom eller skade med affeksjon av flere spinalnerver	a) Multiple lesjoner av røtter, plexus eller perifere	<i>Til punkt 1k:</i> Ved porfyri er det et vilkår at det foreligger spastiske eller slappe pareser, tremor eller koordinasjonssvikt.
	b) nerver Guillain-Barrè	
3. Alvorlig generalisert polyneuropati		<i>Til punkt 2a:</i> Rotaffeksjon ved nucleusprolaps gir bare rett til stønad etter honorartakstene ved operasjon.

4. Alvorlig nevromuskulær sykdom med muskulær svikt
- a) Dystrophia myotonica
 - b) Myotonia congenita
 - c) Myastenia gravis
 - d) Progressiv muskeldystrofi
 - e) Annen nevromuskulær lidelse med muskelsvikt
- Til punkt 1–4:*
Nødvendig thoraxdrenasje hos pasient med nedsatt respirasjonskapasitet og/eller sekretstagnasjon kommer i tillegg.

D. Onkologi		
Sykdomsgruppe	Sykdom	Merknad
1. Livstruende leukemi, stamcellebehandlet		<i>Til punkt 1:</i> Etter henvisning fra spesialavdeling. Begrenset til 4 uker før og 6 måneder etter behandlingen. Behandlingen kan gis intensivt.
2. Kreft i langtkommet, uhelbredelig fase		<i>Til punkt 2:</i> Legen må attestere på henvisningen at pasienten er for syk til å gjennomføre effektiv egenaktivitet.

E. Pediatri		
Sykdomsgruppe	Sykdom	Merknad
1. Funksjonsforstyrrelse i bevegelsesapparatet	Medfødt eller ervervet: a) Aplasi b) Kontraktur/feil stilling i ledd c) Calve-Legg-Perthes sykdom d) Skade i sentralnervesystemet med motorisk funksjonsforstyrrelse e) Alvorlig bevegelsesforstyrrelse av annen årsak	<i>Til punkt 1:</i> Barn under 18 år. Ved medfødt misdannelse av ekstremitet av en slik grad at protesebruk er nødvendig, som f.eks. hos thalidomidskadde, også ut over 18 år.
2. Hørselsdefekt	a) Døvhhet b) Tunghørthet	<i>Til punkt 2:</i> Barn under 18 år. <i>Til punkt 2b:</i> For første behandlingsserie må det foreligge henvisning fra spesialist i øre-nese-hals-sykdommer.

F. Psykiatri		
Sykdomsgruppe	Sykdom	Merknad
1. Psykisk lidelse	a) Psykogen parese med bevegelsesforstyrrelse	

- b) Etter opphold i psykiatrisk avdeling eller ved henvisning fra poliklinikk i psykisk helsevern

Til punkt 1b:

Begrenset til 6 måneder fra det tidspunktet behandlingen ble påbegynt.

Det kan gis honorartakst i flere perioder dersom pasienten får ny henvisning fra poliklinikk eller har hatt nytt opphold i psykiatrisk avdeling.

- c) Medikamentindusert bevegelsesforstyrrelse

G. Psykisk utviklingshemming

Sykdomsgruppe	Sykdom
1. Psykisk utviklingshemming	a) Motorisk funksjonsforstyrrelse

H. Revmatiske og andre lidelser i ledd og knokler

Sykdomsgruppe	Sykdom	Merknad
1. Kronisk artritt i flere ledd	a) Rheumatoid artritt	<p><i>Til punkt 1b:</i> Lidelsen må være påvist ved røntgen eller være entydig klinisk påvist av spesialist.</p>
	b) Bekhterews sykdom	
	c) Reiters sykdom	
	d) Psoriasisartritt	
	e) Yersinartritt	
	f) Annen kronisk inflammatorisk/infeksiøs eller immunologisk artritt	
2. Degenerative leddlidelser	a) Artrose i større vektbærende ledd (hoft, kne, ankel)	<p><i>Til punkt 1f:</i> Ved spondylartritt og sacroileitt uten andre sykdomsmanifestasjoner, gis stønad etter honorartakst hvis lidelsen er påvist ved røntgen eller entydig klinisk påvist av spesialist.</p> <p>Ved Sjögrens syndrom med leddaffeksjon gis stønad etter honorartakst.</p>
	b) Artrose i skulderledd	<p><i>Til punkt 2:</i> Artrose skal være klinisk og røntgenologisk påvist. Personer som har fått innsatt kunstig ledd (protese), anses ikke lenger for å ha artrose.</p> <p><i>Til punkt 2b:</i> Omfatter bare artrose i humero-scapular-leddet, ikke i acromioclavicularleddet.</p>
3. Leddplager i forbindelse med svangerskap	a) Bekkenløsning med gangvansker under svangerskap	<p><i>Til punkt 3b:</i> Begrenset til 6 måneder fra behandlingen ble påbegynt etter fødsel.</p>
	b) Bekkenløsning med gangvansker etter fødsel	

- c) Kronisk bekkenleddsyndrom *Til punkt 3c:*
Etter henvisning fra spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering, ortopedi eller revmatologi.
4. Bindevevslidelser
- a) LED (SLE)
 - b) Sclerodermi
 - c) Polymyositt/Dermatomyositt
 - d) Polyarteritis nodosa og andre utbredte nekrotiserende vaskulitter
 - e) Marfans syndrom
 - f) Ehlers-Danlos syndrom
 - g) Silver-Russells syndrom
 - h) Klippel-Feil syndrom
5. Kontraktur i hud eller bløtdeler med affeksjon av ledd *Til punkt 5:*
Også ved risiko for leddkontraktur.
- a) Følgetilstand etter brannskade/etseskade
 - b) Følgetilstand etter stråleskade
 - c) Følgetilstand etter infeksjon
6. Rygglidelse med korsettbruk *Til punkt 6:*
Ved bruk av ramme- og kroppskorsett (ikke spilekorsett) og i 6 måneder etter avvikling.
- a) Scoliose
7. Blødersykdom med leddaffeksjon
- a) Hemofili
 - b) von Willebrands sykdom
8. Sykdommer i knokler
- a) Osteogenesis imperfecta
 - b) Osteitis deformans
 - c) Hypofosfatemisk rakitt eller osteomalaci, vitamin D-resistent
 - d) Osteomyelitt, sequele
9. Medfødte sjeldne tilstander med skjelettaffeksjon *Til punkt 9:*
Med sjeldne medisinske tilstander menes enkelttilstander som forekommer i antall opp til 1:10 000, dvs. ca. 500 personer i Norge.

<i>Sykdomsgruppe</i>	<i>I. Øyesykdommer</i> <i>Sykdom</i>	<i>Merknad</i>
1. Øyenlidelse	a) Blindhet b) Svaksynthet	<i>Til punkt 1b:</i> Omfatter tilfeller der visusfunksjonen er redusert til 6/18 eller mer med beste korreksjon, eventuelt tilfeller med meget sterkt innskrenket sidesyn (synsfelt).

Kapittel III. Takster

En behandling hos fysioterapeut kan være enten en undersøkelse, en individuell behandling eller en gruppebehandling. Dersom en pasient får undersøkelse og individuell behandling/gruppebehandling samme dag, vil det telle som to behandlinger i forhold til begrensningen på 24 behandlinger per henvisning. Det samme gjelder dersom pasienten mottar individuell behandling og gruppebehandling eller to gruppebehandlinger samme dag.

Ugyldig takstkombinasjon betyr at takstene ikke kan kombineres i samme behandling.

Forkortelser:

Hon. - står for honorar, og angir takstbeløpet i kroner.

Ref. - står for refusjonsandel.

Egen. - står for egenandel.

Merk. - står for merknad.

Rep. - står for repetisjon.

Repetisjoner:

0 - betyr at taksten ikke kan repeteres i samme behandling, dvs. at prosedyre/undersøkelse/behandling refunderes én gang selv om den gjentas.

Rep. - betyr at taksten kan repeteres flere ganger i samme behandling. Står det i stedet et tall, kan taksten repeteres dette antall ganger.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	<i>A. Undersøkelse og individuell behandling</i>					
A1a	Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg eller når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut, inntil 30 minutter Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A1c, A1g, D40, F1, F21, F22, F23, G	266,-	96,-	170,-	A1, A2	0
A1c	Tillegg for varighet ut over 30 minutter, jf. takst A1a Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A1a, A1g, D40, F1, F21, F22, F23, G	90,-	90,-	0,-	A1, A2	0
A1d	Undersøkelse ved igangsetting av behandlingsopplegg hos fysioterapeut med rett til å utløse takst A8, A9 eller A2k, eller når henvisende behandler ønsker å få pasienten vurdert/undersøkt av fysioterapeut med rett til å utløse takst A8, A9 eller A2k og ved undersøkelse av barn under 12 år, inntil 30 minutter Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A1f, A1g, A1h, D40, F1, F21, F22, F23, G	346,-	176,-	170,-	A1, A2	0
A1f	Tillegg for varighet ut over 30 minutter, jf. takst A1d Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A1d, A1g, A1h, D40, F1, F21, F22, F23, G	121,-	121,-	0,-	A1, A2	0
A1g	Tillegg ved undersøkelse i samband med utforming av individuell plan eller tverrfaglig utredning av rehabiliteringspasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A1a, A1c, A1d, A1f, A1h, D40, F1, F21, F22, F23, G	55,-	55,-	0,-		0
A1h	Tillegg for undersøkelse hos manuellterapeut, jf. § 1 Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A1d, A1f, A1g, D40, F1, F21, F22, F23, G	64,-	64,-	0,-		0
A2a	Behandling hos fysioterapeut i 20 min Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A2k, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	134,-	36,-	98,-	A1, A3	0
A2b	Behandling hos fysioterapeut i 30 min Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A2k, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	211,-	57,-	154,-	A1, A3	0
A2c	Behandling hos fysioterapeut i 40 min Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A2k, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	270,-	79,-	191,-	A1, A3	0
A2e	Behandling hos fysioterapeut i 60 min Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A2k, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	423,-	181,-	242,-	A1, A3	0
A2f	Behandling hos fysioterapeut i 90 min Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A2k, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	605,-	305,-	300,-	A1, A3	0

A2g	Tillegg for bruk av spesialkonstruert utstyr for medisinsk treningsterapi eller slyngeterapi. Taksten krever samtidig bruk av enten A2a, A2b, A2c, A2e, A2f, A8a eller A9a. Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2a, A2b, A2c, A2e, A2f, A2k, A8a, A8b, A9a, A9b, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	20,-	10,-	10,-		0
A2k	Kompetansetillegg for fysioterapeut med godkjent spesialitet i henhold til Norsk Fysioterapeutforbunds spesialistordning eller med tilsvarende kompetanse. Søknad om å få godkjent kompetanse behandles og avgjøres av Norsk Fysioterapeutforbund. Fysioterapeut må dokumentere sin godkjenning for bruk av taksten overfor Helfo. Taksten krever samtidig bruk av enten A2a, A2b, A2c, A2e eller A2f Ugyldig takstkombinasjon: A1a, A1c, A1d, A1f, A1g, A1h, A8a, A8b, A9a, A9b, A10, C33a, C33b, C34a, C34b, C34c, C34d, C34e, C34f	45,-	45,-	0,-		0
A8a	Behandling hos manuellterapeut Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A8b, D40, F1, F21, F22, F23, G	250,-	90,-	160,-	A1, A4	0
A8b	Tillegg for behandling ut over 20 minutter per påbegynte 10 minutter Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A8a, D40, F1, F21, F22, F23, G	104,-	46,-	58,-	A1, A4	6
A9a	Behandling hos fysioterapeut med tilleggskompetanse i psykomotorisk fysioterapi Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt A2g, A9b, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	186,-	87,-	99,-	A1, A5	0
A9b	Tillegg for behandling ut over 20 minutter per påbegynte 10 minutter Ugyldig takstkombinasjon: Alle, unntatt A2g, A9a, B22, D40, F1, F21, F22, F23, G	91,-	57,-	34,-	A1, A5	6
A10	Veiledet trening, minst ½ time Ugyldig takstkombinasjon: Alle	30,-	5,-	25,-	A6	0

Merknad A1

Hver av takstene A1a, A1d, A2a, A2b, A2c, A2e, A2f, A8a og A9a teller som en behandling. Disse takstene kan ikke kombineres i samme behandling, pasienten skal ha fysioterapeutens fulle oppmerksomhet i hele behandlingstiden og overlappning i tid av pasientbehandlinger honoreres ikke.

Inkludert i takstene ligger honorar for for- og etterarbeid, men tidsangivelsen angir den tiden pasienten er til stede ved undersøkelsen eller behandlingen. Innenfor tiden som utløser A1a, A1d, A2a, A2b, A2c, A2e, A2f, A8a, A8b eller A9a og A9b, kan fysioterapeuten skrive journalnotat, henvisninger og rekvisisjoner. Hjelp til av- og påkledning kan også inngå i tiden som det kreves refusjon for.

Merknad A2

Takstene A1a og A1d kan benyttes inntil én gang i løpet av behandlingsserien ved igangsetting av behandlingsopplegg, og kan ikke benyttes ved henvisning til ytterligere behandlinger dersom pasienten allerede er tilstrekkelig utredet. Dersom henvisende behandler i særskilte tilfeller ber om en separat undersøkelse av en pasient eller når henvisende behandler ber om en skriftlig tilbakemelding i løpet av behandlingsserien, og dette medfører at fysioterapeuten må foreta en nærmere undersøkelse av pasienten, kan takstene A1a og A1d utløses ytterligere én gang per behandlingsserie.

Merknad A3

Råd og praktisk veiledning i tilknytning til behandlingsopplegget er inkludert i taksten. Ved lymfødembehandling kan også tid medgått til måltaking og tilpassing av strømper inkluderes i taksten.

Merknad A4

Det er et vilkår for rett til stønad at behandlingen utføres av manuellterapeut, jf. forskriften § 1. Taksten kan utløses fra den dato tilleggskompetansen er registrert i Helsepersonellregisteret.

Fysioterapeut som ikke fyller vilkårene i første ledd, men som kunne benytte takst A8 per 1. juli 2015, kan benytte taksten til og med 31. desember 2017. Fra og med 1. januar 2018 må vilkårene i første ledd være oppfylt for å kunne utløse taksten.

Fysioterapeut som er under masterutdanning i manuellterapi eller godkjent tilsvarende videreutdanning i manuellterapi, kan benytte taksten i forbindelse med veiledet praksis som er nødvendig for å få godkjent utdanningen.

Merknad A5

Det er et vilkår for rett til stønad at behandlingen utføres av fysioterapeut som:

- har bestått eksamen i klinisk masterstudium i psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi (120 studiepoeng) eller tilsvarende utdanning, og har gjennomført 20 timer egenbehandling hos fysioterapeut med rett til å utløse takst A9 eller
- har bestått eksamen i videreutdanning i psykomotorisk fysioterapi ved Høgskolen i Oslo og Akershus (60 studiepoeng) og i tillegg bestått eksamen i masterstudium som er relevant for fagfeltet psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi (120 studiepoeng), og har gjennomført 20 timer egenbehandling hos fysioterapeut med rett til å utløse takst A9 eller
- har godkjenning for bruk av takst A9 per 31. desember 2015.

Taksten kan utløses fra den dato tilleggskompetansen er registrert i Helsepersonellregisteret. Dette gjelder ikke for de som har godkjenning for bruk av takst A9 per 31. desember 2015.

Fysioterapeut som har rett til refusjon som utdanningskandidat i forbindelse med masterstudium i psykiatrisk og psykosomatisk fysioterapi eller videreutdanning i psykomotorisk fysioterapi, kan benytte taksten i forbindelse med veiledet praksis som er nødvendig for å få godkjent utdanningen.

Merknad A6

Utgifter til veiledet trening dekkes på følgende vilkår:

- Medlemmet må ha vært til individuell undersøkelse og være i et pågående behandlingsopplegg
- Fysioterapeuten vurderer at egentrening ikke vil gi et tilfredsstillende resultat
- Fysioterapeuten er tilgjengelig for råd og veiledning

Taksten kan benyttes når pasienten i løpet av behandlingsperioden trener på instituttet etter et individuelt tilpasset treningsprogram. Treningen kommer i tillegg til de 24 behandlingene henvisningen gjelder for. Taksten kan benyttes inntil 5 ganger mellom to behandlinger.

<i>Takst</i>	<i>Tekst</i>	<i>Hon.</i>	<i>Ref.</i>	<i>Egen.</i>	<i>Merk.</i>	<i>Rep.</i>
	<i>B. Aktiv oppvarming</i>					
B22	Aktiv oppvarming ved bruk av ergometersykel, tredemølle mv. Ugyldig takstkombinasjon A1a, A1c, A1d, A1f, A1g, A1h, A8a, A8b, A10, C33a, C33b, C34a, C34b, C34c, C34d, C34e, C34f, C34g, C34h	21,-	0,-	21,-	B1	0

Merknad B1

Takst B22 krever samtidig bruk av en av takstene A2a, A2b, A2c, A2e, A2f, A9.

<i>Takst</i>	<i>Tekst</i>	<i>Hon.</i>	<i>Ref.</i>	<i>Egen.</i>	<i>Merk.</i>	<i>Rep.</i>
	<i>C. Behandling i grupper</i>					
	<i>Behandling i gruppe på inntil 6 barn under 12 år</i>					

C33a	For de første tre barn i 60 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt D40, F1, F21, F22, F23, G	250,-	250,-	0,-	C1, C2	0
C33b	For de neste tre barn i 60 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt D40, F1, F21, F22, F23, G	190,-	190,-	0,-	C1, C2	
	<i>Behandling i grupper på inntil 10 personer</i>					
C34a	For de første fem personer i 30 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34g, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	70,-	15,-	55,-	C1, C2	0
C34b	For de neste fem (6-10) personer i 30 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34g, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	55,-	0,-	55,-	C1, C2	00
C34c	For de første fem personer i 60 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34g, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	129,-	32,-	97,-	C1, C2	0
C34d	For de neste fem (6-10) personer i 60 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34g, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	97,-	0,-	97,-	C1, C2	0
C34e	For de første fem personer i 90 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34g, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	190,-	52,-	138,-	C1, C2	0
C34f	For de neste fem (6-10) personer i 90 minutter, pr. pasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34g, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	138,-	0,-	138,-	C1, C2	0
C34g	Tillegg for behandling i basseng, pr. pasient Taksten krever samtidig bruk av enten C34a, C34b, C34c, C34d, C34e eller C34f. Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34a, C34b, C34c, C34d, C34e, C34f, C34h, D40, F1, F21, F22, F23, G	34,-	13,-	21,-	C1	0
C34h	Tillegg for behandling i grupper på 2-4 deltakere, pr. pasient. Taksten krever samtidig bruk av takst C34a, C34c eller C34e. Ugyldig takstkombinasjon: Alle unntatt C34a, C34c, C34e, C34g, D40, F1, F21, F22, F23, G	25,-	25,-	0,-		0

Merknad C1

Utgifter til behandling i grupper dekkes på følgende vilkår:

1. Medlemmet må ha vært til individuell undersøkelse og/eller behandling.
2. Fysioterapeuten må være til stede i hele behandlingstiden og følge opp hver person i gruppen.
3. Lokaler og utstyr må være tilpasset antall personer i gruppen.

Ved gruppebehandling gjelder krav til dokumentasjon og epikrise, jf. § 5 i denne forskriften.

Merknad C2

Hver av takstene C33a, C33b, C34a, C34b, C34c, C34d, C34e og C34f teller som en behandling. Overlapping i tid mellom gruppebehandlinger honoreres ikke.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	<i>D. Behandling av pasient over 80 år/rullestolbruker</i>					
D40	Tillegg for undersøkelse og/eller behandling av pasient over 80 år/rullestolbruker Ugyldig takstkombinasjon: A10, E50a, E50b, E51a, E51b, E51c, E52	17,-	17,-	0,-		0
	<i>E. Samhandling</i>					
E50a	Møtegodtgjørelse med reisetid når fysioterapeuten deltar i planlagt samarbeidsmøte med annet fagpersonell som ledd i et behandlings- eller rehabiliteringsopplegg for enkeltpasienter. Beregnes for arbeid i inntil en halv time. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke per pasient. Taksten kan også brukes ved planlagte telefonmøter. Ugyldig takstkombinasjon: Alle, unntatt E50b	257,-	257,-	0,-	E1	0
E50b	Senere per påbegynt halvtime Ugyldig takstkombinasjon: Alle, unntatt E50a	257,-	257,-	0,-	E1	rep.
E51a	Telefonsamtale/skriftlig kommunikasjon med annet fagpersonell om enkeltpasient Ugyldig takstkombinasjon: Alle	75,-	75,-	0,-	E2	0
E51b	Skriving av epikrise eller tilbakemelding til henvisende behandler når dette gjøres uten samtidig undersøkelse eller behandling. Ugyldig takstkombinasjon: Alle	145,-	145,-	0,-		0
E51c	Skriving av henvisninger og rekvisisjoner når dette gjøres uten samtidig undersøkelse eller behandling. Taksten kan ikke benyttes ved rekvirering av pasientreiser. Ugyldig takstkombinasjon: Alle	145,-	145,-	0,-		0
E52	Nødvendig samtale med pårørende/foresatte som ledd i pasientens behandlings- eller rehabiliteringsopplegg, per påbegynt 15 min. Taksten kan repeteres en gang. Grunnlaget for bruk av taksten skal framgå av journalnotat. Ugyldig takstkombinasjon: Alle	115,-	115,-	0,-		1

Merknad E1

Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Samarbeidet kan omfatte diagnostisering, kartlegging av rehabiliteringsbehov, utarbeiding og oppfølging av rehabiliteringsplan, vurdering av funksjonsnivå, tilrettelegging av miljø mv. Skyssgodtgjørelse kan kreves i tillegg etter forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse og behandling.

Merknad E2

Taksten kan også benyttes av manuellterapeut ved kommunikasjon med fysioterapeut i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Taksten kan ikke benyttes for kommunikasjon med henvisende behandler ved oppstart av behandlingsserien.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	<i>F. Behandling i pasientens hjem m.m.</i>					
F1	Tillegg ved behandling i pasientens hjem Ugyldig takstkombinasjon: A10, E50a, E50b, E51a, E51b, E51c, E52	99,-	99,-	0,-	F1	0
F21	Reise pr. kilometer med bil, motorsykkel, tog Ugyldig takstkombinasjon: A10, E50a, E50b, E51a, E51b, E51c, E52, F22, F23	7,-	7,-	0,-	F2	rep.
F22	Reise med annet transportmiddel (herunder til fots) for hver påbegynte halvtime Ugyldig takstkombinasjon: A10, E50a, E50b, E51a, E51b, E51c, E52, F21, F23	57,-	57,-	0,-	F2	rep.
F23	I byer og bymessig bebygde strøk hvor det er innført fast skysstillegg, ytes det et fast reisetillegg i stedet for reisetillegg som nevnt i F21, jf. § 5 i forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling. Ugyldig takstkombinasjon: A10, E50a, E50b, E51a, E51b, E51c, E52, F21, F22	56,-	56,-	0,-		0

Merknad F1

Tillegget gis også ved behandling av barn, eldre, funksjonshemmede og kronisk syke i barnehage, skole og dagsenter. Det er et vilkår at pasienten ikke kan møte i fysioterapeutens institutt uten spesielt transportmiddel og/eller ledsager. Dersom samme pasient mottar undersøkelse og behandling eller flere behandlinger fortløpende samme dag, kan taksten bare utløses en gang.

Merknad F2

Beregningsgrunnlaget for reisetillegget er antall tilbakelagte kilometer. Ved beregning av veglengden avrundes samlet antall kilometer ved fram- og tilbakereisen til nærmeste hele antall kilometer.

Veglengden regnes fra fysioterapeutens kontor (bolig), men skjer utreisen fra et midlertidig oppholdssted, regnes fra dette hvis reisen derfra til pasienten er kortere.

Ved hjemmebehandling under fast kontordagsreise regnes reisetillegg bare for det antall kilometer som fysioterapeuten reiser ekstra i anledning av hjemmebehandlingen.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	<i>G. Tillegg for ubekvem arbeidstid</i>					

G	<p>Ved behandling av cystisk fibrose, artogryfose, congenit, myopati, mrb duchenne og spinal muskelatrofi ytes det et tillegg til takstene når pasienten har behov for øyeblikkelig hjelp på ubekvem arbeidstid. Tillegget kan også ytes når det foreligger en varig lidelse eller følgetilstand som anfallsmessig/periodevis kan medføre livstruende åndedrettsbesvær der fysioterapi anses å være adekvat behandlingstiltak. Tillegget settes til 75 prosent av summen av honorartakst og eventuelt reisetillegg og hjemmebehandlingstillegg.</p> <p>Ugyldig takstkombinasjon: C34a, C34b, C34c, C34d, C34e, C34f, C34g, E50a, E50b, E51a, E51b, E51c, E52</p>				G1	0
---	--	--	--	--	----	---

Merknad G1

Med ubekvem arbeidstid menes tidsrommet mellom klokken 1800 og klokken 0800, eller mellom klokken 0000 lørdag og klokken 2400 søndag og mellom klokken 0000 og 2400 på helge- og høytidsdager, samt mellom klokken 1200 og 2400 på jul- og nyttårsaften.

Dersom fysioterapeuten har henlagt sin vanlige arbeidstid til disse tidspunktene, ytes ikke tillegget.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	H. Elektronisk samhandling					
H1	<p>Tillegg for Norsk helsenett/elektronisk meldingsutveksling.</p> <p>Taksten kan kreves i perioden 1. juli 2014 til og med 30. juni 2017 av fysioterapeuter med driftsavtale med kommunen og direkte oppgjørsavtale med HELFO. Taksten kan kreves to ganger per hjemmel, første gang når fysioterapeuten kan dokumentere å ha gjort bindende avtale om bestilling med Norsk helsenett, neste gang når fysioterapeuten er koblet opp og sender oppgjør til HELFO via Norsk helsenett. Det er en forutsetning at det er aktiv virksomhet i hjemmelen for å kunne kreve taksten. Vikar kan på vegne av hjemmelsinnehaver kreve taksten dersom det er inngått skriftlig avtale med hjemmelsinnehaver om dette.</p> <p>Ugyldig takstkombinasjon: Alle</p>	10000,-	10000,-	0,-		0

Kapittel IV. Pasientbetaling

Det framgår av takstene i kapittel III hva pasienten kan avkreves i egenandel. Regler om fritak for egenandel er gitt i § 5, jf. kapittel II.

Pasienten kan avkreves betaling etter fysioterapeutens kostnad for forbruksmateriell og tilleggstjenester som er nødvendig for å oppnå faglig forsvarlig fysioterapi og som ikke er dekket av takstene i kapittel III. Det skal

være opp til pasienten å velge om han/hun vil motta tilleggstjenester eller ikke. Fysioterapeuten plikter å ha oppslag som viser gjeldende egenandeler, hvilke tilleggstjenester og forbruksmateriell som ytes ved instituttet og prisen på dette. Prisen på forbruksmateriell og tilleggstjenester fastsettes av fysioterapeuten selv og skal være spesifisert på pasientens kvittering. Det kan for eksempel være tape, innleggssåler, støttebandasjer/strømper, utstyr for hjemmetrening.

For bestilt time som ikke benyttes, dvs. at pasienten uteblir uten varsel eller avbestiller senere enn 24 timer før avtalt tid, kan pasienten avkreves inntil honorartakst for undersøkelse eller behandling.

Pasient kan også avkreves betaling for utskrift/kopiering av pasientjournal etter takst 5 i gjeldende forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege, jf. forskrift 21. desember 2000 nr. 1385 om pasientjournal § 12.

Dersom pasienten ber om at fysioterapeuten sender henvisning, rekvisisjon eller lignende i stedet for at pasienten henter dette hos fysioterapeuten, kan pasienten avkreves et ekspedisjonsgebyr etter takst 8 i forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege.

Fysioterapeuten kan ikke kreve egenandeler og/eller pasientbetaling ut over det som fremgår av denne forskriften.

Betaling for forbruksmateriell, tilleggstjenester, uteblivelse fra time, utskrift av journal og ekspedisjonsgebyr dekkes ikke av folketrygden og anses ikke som godkjent egenandel etter bestemmelser gitt med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 5-3.

Kapittel V. Tilskott til fellesformål for fysioterapeuter

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2016–30. juni 2017 32,2 mill. kroner til Fond til etter- og videreutdanning av fysioterapeuter.

Kapittel VI. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2016. Fra samme dato oppheves forskrift 16. juni 2015 nr. 684 om stønad til dekning av utgifter til fysioterapi m.m. fastsatt med hjemmel i folketrygdloven § 5-8 femte ledd, § 5-25 tredje ledd og § 22-2 andre ledd og lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-2 fjerde ledd.